

Ondersteuning van religieuze instituten (RI) door de Stichting Beheer Begraafplaatsen Religieuze Instituten (BBRI)

0. Inleiding

0.1. Opzet van deze notitie

Deze notitie valt in twee delen uiteen.

In deel I wordt aangegeven, wat er allemaal komt kijken bij de grafzorg voor overleden leden van de Religieuze Instituten (RI). Vervolgens wordt aangegeven, welke taakgebieden hierbinnen kunnen worden onderscheiden en wie binnen het RI voor welke taken welke verantwoordelijkheden heeft.

In deel II wordt aangegeven, welke behoeften van RI aan ondersteuning door de Stichting Begraafplaatsen Religieuze Instituten (BBRI) in beeld zijn.

Vervolgens wordt, nog als eerste aanzet, aangegeven, op welke punten de RI een beroep kunnen doen op de BBRI, dan wel op derden.

De onderstaande notitie is bedoeld als brede achtergrondnotitie. Wie snel wil zien, wat de Stichting BBRI mogelijk voor de grafzorg van de RI kan betekenen, kan doorbladeren naar deel II van deze notitie.

0.2. De grafzorg voor overleden leden van de Religieuze Instituten is een belangrijk aandachts-/taakgebied voor de RI.

De (besturen van de) RI hebben verschillende aandachts-/taakgebieden in hun functioneren. De vraag of zo'n aandachts-/taakgebied een prioriteit voor een RI is, is afhankelijk van factoren als:

- Het belang van het aandachtsgebied in vergelijking met andere aandachtsgebieden: hoeveel leden van het RI gaat het aan; welk belang hechten de leden van het RI aan dit gebied, in dit geval de grafzorg; welke andere gebieden vragen de aandacht van het RI.
- Hoe urgent is het om aan dit gebied aandacht te besteden; in hoeverre kan aandacht wel of niet nog wachten.

De grafzorg voor overleden leden van RI wordt steeds meer een prioriteit voor (de besturen van) de RI, omdat deze grafzorg alle levende en overleden leden van het RI aangaat en omdat de nog levende leden belang hechten aan een goede grafzorg.

De urgentie om aan dit gebied aandacht te geven wordt bij RI steeds groter, omdat bij veel RI de gemiddelde leeftijd van de leden van de RI zeer hoog is en de bestuurskracht afneemt. Als de RI nog langer wachten, wordt de mogelijkheid van eigen regievoering ook op dit aandachtsgebied steeds kleiner.

Deel I. Wat komt er allemaal kijken bij grafzorg voor overleden leden van RI

Binnen het bestuurlijk functioneren van RI kunnen verschillende aandachts-/taakgebieden worden onderscheiden. Het Bestuur van elk RI heeft voor elk van die aandachts-/taakgebieden een initiërende, aansturende, volgende en toetsende taak. Dat geldt ook voor het aandachtsgebied grafzorg.

De volgende taken kunnen binnen grafzorg worden onderscheiden:

I.1. Vaststellen van de einddoelen voor grafzorg en van de kernwaarden bij de realisering van die doelen

Het vaststellen van de einddoelen en van de kernwaarden bij de realisering van de grafzorg voor overleden leden is één van de (kern)taken van de besturen van de RI. Deze vaststelling moet plaatsvinden volgens de binnen het RI geldende regels van besturing en inspraak van leden RI.

I.1.1. Wat zijn de einddoelen bij de grafzorg voor leden RI

De vraag naar de einddoelen voor grafzorg luidt: wat moet er klaar zijn, als de grafzorg klaar is.

De einddoelen m.b.t. de grafzorg voor overleden leden RI sluiten aan bij de bestaansgrond van het RI (waartoe zijn wij op aarde; waarom doen we wat we doen).

Deze doelen geven aan wat, gezien de kernfunctie van de RI en de interne en externe omstandigheden waarin het RI moet functioneren, de focus / het mikpunt van het RI moet zijn bij de grafzorg voor overleden leden RI.

Einddoelen van grafzorg kunnen bijvoorbeeld zijn:

- Blijken van respect en waardering voor overleden leden van het RI;
- (Garanties voor) zorgvuldig beheer, onderhoud en instandhouding van graven en begraafplaatsen voor overleden leden RI tot 10 / 20 / 30 jaar na het overlijden van het laatste lid RI;
- Voortleven van een herinnering aan leden van het RI, die lokaal een bijzondere betekenis hebben gehad(bijvoorbeeld in de vorm van een gedenkmonument);
- Behoud van waardevol religieus cultureel erfgoed (religieuze funeraire cultuur) ter plaatse(bijvoorbeeld in de vorm van grafmonumenten);
- Behoud van waardevolle begraafplaatsen(bijvoorbeeld vanwege de landschappelijke inrichting daarvan);
- Behoud van plaatsen met sereniteit en intimiteit, waar mensen tot rust en bezinning kunnen komen;

I.1.2. Welke kernwaarden gelden bij grafzorg voor leden RI

De kernwaarden geven aan, met welke gezindheid en commitment alle betrokkenen (bestuur; uitvoerders; ondersteuners) bij de grafzorg voor overleden leden RI te werk (moeten) gaan. Welke meerwaarde wil het RI realiseren in de grafzorg voor overleden leden

RI? Welke maatstaven worden gehanteerd? Welke criteria gelden? Hierbij gaat het dus om de visie van de RI op grafzorg.

Bijvoorbeeld:

- Respectvol handelen; achting; dankbaarheid voor de bijdragen die overleden leden van een RI hebben geleverd
- Aandacht voor de religieuze overtuiging van (de overleden leden van) het RI met betrekking tot leven en dood; geloof en vertrouwen; overgave
- Eenvoud, aansluitend bij de kloostergelofte van armoede; onthechting; bescheidenheid; nederigheid
- Verwijzen naar de toewijding aan de dienst aan God en aan de mensen; dienstbaarheid; verbondenheid; zorgzaamheid; erbij horen; inspiratie; bezieling.

Deze of dergelijke kernwaarden kunnen tot uiting komen in de inrichting van de begraafplaatsen; de grafmonumenten; teksten. De formulering van de kernwaarden moet zodanig zijn, dat deze in de daadwerkelijke grafzorg getoetst kunnen worden.

I.2. Op weg naar de einddoelen

Na de vaststelling van de einddoelen en de kernwaarden / visie is de vraag: Hoe krijgen we het voor elkaar? Strategiebepaling en planning zijn hier de kernbegrippen.

I.2.1. Meerjarenplannen voor beheer, instandhouding en onderhoud van graven en begraafplaatsen

Het is een taak voor de besturen RI om vanuit de einddoelen het lange termijn beleid en de strategieën te bepalen:

1. Hoe wil het (bestuur) RI de einddoelen m.b.t. de grafzorg voor overleden leden RI op de lange en de middellange termijn (enkele jaren) gaan bereiken; welke reeks samenhangende acties moeten ondernomen worden; waarom; waar; wanneer, met wie.
2. Met welke interne en externe omstandigheden moet rekening worden gehouden, bijvoorbeeld:
 - de geldende wet- en regelgeving, met soms lokale inkleuring;
 - de voor het RI beschikbare financiën;
 - de interne bestuurskracht van een RI, nu en op langere termijn;
 - het al dan niet kunnen beschikken over een eigen werkorganisatie;
 - de mate van (on)afhankelijkheid van het (bestuur van een) RI ten aanzien van een hoofdbestuur, bisdom, e.d. met betrekking tot het beheer van graven / begraafplaatsen;
 - de spreiding van graven en begraafplaatsen;
 - de (dreigende) sluiting van kloosters met eigen begraafplaatsen;
 - de ontkerkelijking van Nederland, met als gevolg ook minder aandacht voor (de belangen van) RI;

- afname van het aantal parochies en fusies van parochies, met mogelijk gevolgen voor de parochiële begraafplaatsen;
 - de algemene trend om eerder te cremen dan te begraven, waardoor de kosten voor onderhoud en instandhouding van graven en begraafplaatsen steeds hoger worden;
3. Hoe is een en ander te financieren, rekening houdend met mogelijke kostenontwikkelingen op korte en lange termijn.
Voor de financiering is het van belang te kijken naar de variabele en de vaste kosten:
- De variabele kosten voor het begraven (begraafvergunning; graf delven; begraven; plaatsen van een gedenkteken; de eerste afkoopperiode voor grafrechten; e.d.) betreffen de korte termijn en zijn goed te overzien. Elk RI kan dit naar eigen wensen en financiële mogelijkheden invullen.
 - Een specifiek punt wordt gevormd door de variabele kosten voor het opgraven en ruimen van oude graven / begraafplaatsen. Voor de korte termijn zijn deze kosten goed in beeld te brengen; voor de lange termijn is een prognose van de kostenontwikkeling moeilijker.
 - De vaste kosten (bijvoorbeeld de doorberekening van kosten voor onderhoud en instandhouding van de begraafplaats; de kosten voor het jaarlijks onderhoud van de graven; de toegerekende kosten van de beheerinstantie, waar niet het RI zelf; de rente- en afschrijvingskosten voor niet-RI begraafplaatsen; e.d.) zijn mogelijk voor een periode van 10 jaar redelijk te overzien en vast te leggen in een afkoopsom. Maar deze vaste kosten blijven bestaan, ook als er (20 / 30 / 40 jaar) niet meer begraven wordt. Een risico is, dat externe beheerinstanties deze kosten op die lange termijn steeds hoger vaststellen om nog kostendekkend te kunnen werken. Afkoop voor zo'n lange periode zal niet gauw mogelijk zijn.

Een en ander moet worden vastgelegd in meerjarenplannen voor beheer, instandhouding en onderhoud van graven / begraafplaatsen voor leden van het RI. De kostendekkendheid is hierbij een belangrijk punt.

Zo'n meerjarenplan is niet vrijblijvend, maar zet de koers uit voor meerdere jaren. Die koers kan alleen gewijzigd worden bij ingrijpende interne of externe veranderingen m.b.t. het RI, of m.b.t. instanties die door het RI betrokken worden bij de uitvoering van de plannen.

1.2.2. Sturen en managen van de beleidsuitvoering

Een derde taak voor de besturen RI is het daadwerkelijk sturen en managen van de uitvoering van het lange termijn beleid, zoals verwoord in de meerjarenplannen; het volgen en evalueren van de voortgang en zo nodig het bijsturen daarvan.

In dit kader is het bestuur RI eindverantwoordelijk voor het algemeen beheer van graven en eigen begraafplaatsen voor leden van het RI, met daaronder als taken:

- de zorg voor de continuïteit en instandhouding van de graven / begraafplaatsen conform vastgesteld beleid;
- het toezien op de kwaliteit van de graven / begraafplaatsen;
- het vaststellen van onderhoudsschema's;
- de zorg voor de nodige vergunningen;

- het exploiteren en het financieel beheer;
- het voeren van een zorgvuldige administratie;
- het voldoen aan de geldende wettelijke en lokale regels, bijvoorbeeld: de wettelijke grafrusttermijn van tien jaar; de met de lokale beheerders afgesproken grafrechttermijnen voor graven van religieuzen op andere dan de RI-begraafplaatsen.

I.2.3. Uitvoering van het beleid: wat kunnen we zelf; wat besteden we uit

Onder de uitvoering m.b.t. de grafzorg voor overleden leden van het RI vallen zaken als:

- er metterdaad voor zorgen, dat de graven / begraafplaatsen in een voor het RI aanvaardbare conditie blijven door de daadwerkelijke instandhouding van graven en begraafplaatsen;
- het inspecteren, tijdig signaleren en herstellen van gebreken die afbreuk doen aan de functie van de graven / begraafplaatsen;
- het aanpassen van begraafplaatsen om aan nieuwe eisen of regelingen te voldoen;
- het periodiek onderhoud, met schoonmaak en eventuele kleine herstelwerkzaamheden, van de individuele graven met eventuele grafbeplanting en eventuele grafmonumenten;
- Het periodiek onderhoud van de begraafplaatsen.

Deze taken kunnen voor eigen begraafplaatsen van het RI onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur RI worden uitgevoerd door personeel in dienst van het RI, met eventuele hulp door vrijwilligers, en/of door bedrijven (bijvoorbeeld hoveniersbedrijven) die door het RI worden gecontracteerd voor deze taken. Het is aan de besturen van RI om daarin zorgvuldige keuzes te maken.

Voor graven van leden RI op parochiële of andere begraafplaatsen worden de uitvoeringstaken uitgevoerd onder primaire verantwoordelijkheid van de beheerders (parochies; gemeenten) van die begraafplaatsen.

In beide gevallen blijft het een verantwoordelijkheid van de besturen RI om toe te zien, dat die uitvoering aan hun normen voldoet: zie bij I.2.5.

I.2.4. Ondersteuning bij beleidsontwikkeling en uitvoering

De besturen van de RI kunnen zich bij hun taken voor grafzorg voor overleden leden van hun RI op verschillende manieren en terreinen laten ondersteunen:

1. Algemeen-bestuurlijke ondersteuning, bijvoorbeeld:

- helpen bij de formulering van lange termijn doelen, kernwaarden en daaruit af te leiden strategisch beleid m.b.t. de grafzorg;
- helpen bij het opstellen van meerjarenplannen;
- helpen bij het opstellen van een reglement / verordening voor het beheer van een begraafplaats;
- helpen bij het sturen en managen van de voortgang van de planuitvoering.

2. Financieel-administratieve ondersteuning; registratie van alle relevante gegevens m.b.t. begraafplaatsen en graven; opzetten van geautomatiseerd databeheer; voldoen van nota's; e.d.

3. Advies m.b.t. onderhoud en instandhouding van graven en begraafplaatsen, bijvoorbeeld:

- het ontwikkelen van richtlijnen voor eigen onderhoudsmedewerkers;
- de voorbereiding van de contractering van externe uitvoerende partijen; e.d.

4. Verzorgen van de gewenste interne en externe communicatie.

5. Ondersteuning bij de evaluatie van en het toezicht op de beleidsvorming, besturing, ondersteuning en uitvoering: zie verder bij 1.2.5.

Eenzijds zijn de besturen van RI eindverantwoordelijk voor het goed functioneren van de ondersteuning, anderzijds kunnen zij (in meerdere of mindere mate) een beroep doen op functionarissen die binnen deze ondersteuning werkzaam zijn dan wel op externe ondersteunende instanties.

Als RI niet of niet in voldoende mate kunnen beschikken over interne passende ondersteuning, kunnen zij, naar de mate van hun financiële mogelijkheden:

- een beroep doen op externe ondersteuning in de vorm van adviseurs, bijvoorbeeld van andere RI, of van externe adviesbureaus m.b.t. graven en begraafplaatsen;
- gebruik maken van extern ontwikkelde software voor registratie / administratie van graven / begraafplaatsen.

1.2.5. Toezicht en evaluatie

De besturen van de RI zijn ervoor eindverantwoordelijk, dat er doelmatig en doeltreffend toezicht wordt uitgeoefend op de voortgang en de resultaten van alle bovengenoemde taken en processen, en dat deze worden geëvalueerd:

- gaat alles zoals het hoort / zoals is afgesproken;
- is het resultaat naar behoren / volgens vastgestelde verwachtingen; worden de doelen op passende wijze bereikt?

Dit toezicht en deze evaluatie kunnen leiden tot bijstelling van beleid, besturing, uitvoering en ondersteuning.

De daadwerkelijke uitoefening van het toezicht kan door de besturen RI zelf ter hand genomen worden, of volgens nader overeen te komen regels en afspraken / contracten worden uitbesteed aan derden, bijvoorbeeld de BBRI of een andere instantie.

Deel II. Behoeften van RI aan ondersteuning en mogelijkheden BBRI

II.1 Behoeften van RI aan ondersteuning door de BBRI

De behoeften van RI aan ondersteuning door de BBRI zijn slechts beperkt in beeld. In 2009 was er een Inventarisatie Enquête Begraafplaatsen. Daarbij kwam naar voren, dat sommige RI vooralsnog geen behoefte hadden aan ondersteuning door de KNR (of een toen nog op te richten BBRI). Zij hebben hun zaken m.b.t. hun begraafplaatsen naar tevredenheid voor de langere termijn geregeld.

Of: het RI heeft een eigen organisatie die de diverse facetten van de grafzorg voor overleden leden van het RI voorlopig nog goed kan uitvoeren. Eventuele ondersteuning door of overdracht van taken naar een externe instelling (bijvoorbeeld de BBRI) kan later stapsgewijs aan de orde komen.

Anderen geven, in volgorde van wat het meest wordt genoemd, als behoeften aan:

1. Het ontwerpen van een modelovereenkomst voor het beheer van de kloosterbegraafplaats door een derde partij.
2. Onderzoek doen naar gekwalificeerde instellingen die begraafplaatsen kunnen beheren.
3. Onderzoek doen naar gekwalificeerde overige dienstverleners (groenonderhoud; ruimen van graven; e.d.) en eventuele subsidiemogelijkheden.
4. Het oprichten van een stichting, die kan voorzien in beheer, toezicht, ruiming e.d. van kloosterbegraafplaatsen.
5. Toezicht houden op kloosterbegraafplaatsen, op een nader in te vullen wijze.
6. Het samenbrengen van deskundigen uit de wereld van begraafplaatsen.

Na de oprichting van de BBRI in 2013 hebben delegaties van het Bestuur BBRI gesprekken gevoerd met 11 delegaties van RI, die aangegeven hebben mogelijk belangstelling voor ondersteuning door de BBRI te hebben. Deze gesprekken waren overwegend oriënterend van aard en hebben nog niet geleid tot concrete ondersteuningsacties door de BBRI. De gecontacteerde RI zijn veelal nog bezig met beleidsvorming t.a.v. hun begraafplaatsen en hebben daarin nog geen definitieve keuzes gemaakt.

De RI voorzien wel behoeften aan ondersteuning in het beheer van begraafplaatsen en in het onderhoud daarvan, ook na het langstlevende lid van het RI. Ook wordt er nagedacht over het ruimen van oude graven na het verstrijken van de wettelijke termijn van 10 jaren, en het herbegraven van stoffelijke resten in een gemeenschappelijk graf, met of zonder een gedenksteen. Verzameling in een bestaande 'knekelput' of het cremieren van de resten zijn alternatieven.

RI die in meerdere gemeenten graven en/of begraafplaatsen voor hun overleden leden hebben overwogen om de graven voor leden van het RI te concentreren op één begraafplaats en de graven op andere begraafplaatsen op passende wijze te ruimen.

Als nader te onderzoeken aandachtspunten voor de ondersteuning door de BBRI, c.q. de overdracht van taken van het RI naar de BBRI worden genoemd:

- Het is op voorhand niet aan te geven, welke de kosten zullen zijn voor beheer, onderhoud en instandhouding van graven / begraafplaatsen tot 10 of meer jaren na

de laatste begrafenis. Eventuele tariefstijgingen om het beheer van graven / begraafplaatsen kostendekkend te houden zijn wel te verwachten (er wordt minder begraven, meer gecremeerd; parochies, en mogelijk parochiële begraafplaatsen, worden samengevoegd; mogelijk in de toekomst minder vrijwilligers) maar inhoudelijk niet naar omvang te voorspellen. Een berekening ineens voor kosten over een periode van 20 jaar of langer zal heel moeilijk te maken zijn. Een schatting van dit bedrag is anderzijds van belang bij de bestemming van het restvermogen van de RI.

- Een belangrijk punt wordt, wie de eigenaar van begraafplaatsen wordt / zou kunnen of moeten worden, als een RI ophoudt te bestaan. En hoe gaat het verder met die eigendom, als de afgesproken termijnen voor instandhouding en onderhoud van de begraafplaatsen zijn verstreken.
- Grafrechten behoren bij de rechthebbenden, nu de RI. Het is de vraag of die grafrechten een-op-een kunnen worden overgedragen aan een derde instantie, bijv. de BBRI, nu of als de RI er niet meer zijn.
- Een vraag is, hoe de continuïteit van de uitvoering van afspraken met derden gegarandeerd kan worden, als de RI en de KNR er op een gegeven moment niet meer zullen zijn.
- De administratie van de RI m.b.t. hun graven / begraafplaatsen (bijv. grafrechten; lopende afspraken voor onderhoud en instandhouding; e.d.) dient goed op orde te zijn en up to date te blijven, ook als taken worden overgedragen aan de BBRI of een door deze te contracteren derde.
- Bij afnemende bestuurskracht van een RI en een kleiner wordende interne organisatie is het belangrijk om ook zaken rond graven en begraafplaatsen zo eenvoudig mogelijk te organiseren, bijv. door: tijdig ruimen van graven en eventueel stoffelijke resten verzamelen in een verzamelgraf of cremieren; graven concentreren; grafrechten niet langer dan de wettelijke termijn voor grafrust afsluiten; besluiten om de nog levende leden van het RI na hun overlijden te cremieren (en de as te verstrooien) i.p.v. te begraven; e.d.

2.2. Op welke punten kunnen RI een beroep doen op ondersteuning door de BBRI

2.2.1. Statutaire taken BBRI

Bij de oprichting van de BBRI is als overweging in de Statuten opgenomen, dat er bij de RI een behoefte is ontstaan om het beheer en het onderhoud van hun kloosterbegraafplaatsen over te dragen aan een beheerstichting. Tevens is er behoefte om toezicht te houden op (reeds bestaande of nog te ontwikkelen) afspraken en overeenkomsten, indien door RI (delen van) begraafplaatsen worden gehuurd, bijvoorbeeld van parochies.

De Stichting BBRI heeft als statutaire doelen (zie Statuten BBRI):

- Het in eigendom verkrijgen, het beheer en/of de exploitatie van begraafplaatsen van RI in Nederland;
- Het continueren van het onderhoud van die begraafplaatsen en de daar aanwezige graven overeenkomstig de wensen van het RI;

- Het toezien op nakoming van contracten, overeenkomsten en/of andere afspraken door derden ten aanzien van het beheer en de exploitatie van begraafplaatsen van RI;
- Het bevorderen en bewaken van de culturele en historische waarden van begraafplaatsen van RI;
- Het verrichten van alle overige handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De BBRI zal de uit de doelstelling voortvloeiende taken uitoefenen in overeenstemming met de leer van de RK Kerk en in de geest van de RI.

2.2.2. Wat kan de BBRI betekenen voor RI

Het Bestuur BBRI heeft zich in onderling overleg, in oriënterend overleg met externe deskundigen en in oriënterend overleg met enkele RI beraden over de vragen om ondersteuning door de RI en over de mogelijkheden van de BBRI om diensten ter hand te gaan nemen.

Deze oriëntatie leidt er toe, dat de BBRI (vooralsnog) niet voornemens is om de eigendom van bestaande of nieuw op te richten kloosterbegraafplaatsen en/of graven van leden van RI te verwerven. De BBRI is ook niet voornemens om een eigen, zelfstandig opererende organisatie in te richten voor het beheer, de instandhouding en het onderhoud van graven en begraafplaatsen van RI in heel Nederland. Dit wijkt af van een van de statutaire doelen van de BBRI.

Het Bestuur BBRI ziet niet, hoe het met de beperkte bestuursbezetting voor de toekomst voldoende continuïteit en kwaliteit zou kunnen garanderen. Het Bestuur acht het niet reëel mogelijk om zelf een landelijk dekkend netwerk voor het beheer, de instandhouding en het onderhoud van mogelijk enkele honderden begraafplaatsen in Nederland te ontwikkelen. Het Bestuur BBRI ziet betere kansen voor het contracteren van reeds bestaande, regionaal of landelijk werkende organisaties, die bewezen hebben het beheer e.d. van begraafplaatsen op passende wijze te kunnen uitvoeren. Op hun beurt kunnen zij weer gebruikmaken van en contracten aangaan met lokale bedrijven of instanties.

De vraag naar de toekomstige eigendom van begraafplaatsen, als een RI er niet meer is, moet nader worden uitgewerkt.

Het Bestuur BBRI ziet wel goede mogelijkheden voor de volgende taken:

1. Ondersteuning / advisering van de besturen van RI bij het vaststellen van de lange termijn doelen en van de kernwaarden bij de realisering van de grafzorg voor overleden leden van het RI.
2. Ondersteuning / advisering van de besturen van RI bij het bepalen en verwoorden van hun lange termijn beleid en beleidsstrategieën m.b.t. de grafzorg, bij voorbeeld in de vorm van meerjarenplannen. Hierbij eventueel bestaande externe bureaus inschakelen.
3. Ondersteuning / advisering van de besturen van de RI bij het daadwerkelijk sturen en managen van de uitvoering van het lange termijn beleid, waar de besturen van de RI

- deze taak (voorlopig) aan zich willen houden; helpen bij het opstellen een reglement / verordening voor het beheer van een begraafplaats; eventueel helpen bij het opzetten en up-to-date houden van een registratie en administratie m.b.t. de graven en begraafplaatsen van RI. Ook hier eventueel met hulp van externe deskundigen.
4. Ondersteuning / advisering van de besturen van de RI, die het daadwerkelijk sturen en managen van de uitvoering van het lange termijn beleid willen uitbesteden aan derde partijen, die zich op dat terrein bewezen hebben; ondersteunen bij een voor het betreffende RI passende contractering voor beheer, instandhouding en onderhoud van graven / begraafplaatsen voor leden van het RI.
 5. Ondersteuning / advisering van de besturen van de RI bij het zoeken naar geschikte lokale of regionale partijen voor de uitvoering van instandhouding en onderhoud van graven en begraafplaatsen van leden van het RI; daarmee werk- en prijsafspraken maken, zo veel mogelijk in goed overleg met de besturen RI; hierbij eventueel gebruik maken van bestaande advies- en/of beheerinstanties (zie punt 4, hierboven) m.b.t. begraafplaatsen; hierin betrekken, welke taken nog door medewerkers of vrijwilligers van het RI gedurende een bepaalde tijd kunnen worden uitgevoerd.
 6. Ondersteuning / advisering van de besturen van de RI bij de vormgeving en uitvoering van een doelmatig en doeltreffend toezicht op vooral de uitvoering van het beheer, de instandhouding en het onderhoud van graven / begraafplaatsen van leden RI: gaat het zoals het hoort / zoals is afgesproken; is het resultaat naar behoren / volgens vastgestelde verwachtingen. Hierbij kan de BBRI eventueel gebruik maken van bestaande advies- en/of beheerinstanties (zie punt 4), en daarbij weer toezicht houden op de uitvoering van hun werk. De evaluatie van de toezichtgegevens kan leiden tot voorstellen aan de RI tot bijstelling van beleid en uitvoering.
 7. Fungeren als kenniscentrum BBRI, met o.a. een database met alle gegevens van graven en begraafplaatsen voor leden van RI; een overzicht van externe ondersteunende instanties, met hun tarieven en met ervaringen van de kwaliteit van hun dienstverlening. Het Bestuur BBRI heeft daartoe een checklist ontwikkeld.
 8. Een forum bieden voor RI om van elkaar te leren, bijvoorbeeld door 'good practices' van RI, die het (toekomstig) beheer van hun graven / begraafplaatsen al goed geregeld hebben, met elkaar te delen.

Zoals gezegd beoogt het Bestuur BBRI vooralsnog eerder een ondersteunende, adviserende en naar derden bemiddelende rol voor besturen RI in te vullen dan dat de BBRI zelf de eigendom en het beheer van graven en begraafplaatsen van de RI overneemt. Nog niet in beeld is, hoe dat zal kunnen gaan als een RI daadwerkelijk ophoudt te bestaan.

Vragen daarbij zijn bijv.:

- Kan / wil een RI op enig moment de eigendom van een kloosterbegraafplaats overdragen aan de BBRI, en zo ja: hoe dan en wil / kan de BBRI als eigenaar en vastgoedbeheerder functioneren?
- Kan / moet de BBRI vanaf xxx datum zorg dragen voor het begraven van de laatste overleden leden van het RI;

- Kan / moet de BBRI als een RI ophoudt te bestaan, zorg dragen voor het eventueel ruimen van graven en opheffen van begraafplaatsen conform vastgesteld RI-beleid, na het verstrijken van de daarin vastgestelde termijnen;
- kunnen grafrechten van het RI worden overgedragen aan een rechtsopvolger onder bijzondere titel, zoals de BBRI;
- Kan / moet de BBRI zorg dragen voor het eventueel in stand houden en het onderhoud van één of meer monumenten of andere culturele en/of historische waarden;
- Hoe verwerft de BBRI de voor deze eventuele taken benodigde financiën.

Een vraag is, of de bestuursleden BBRI zelf voldoende tijd en deskundigheid hebben om in persoon op passende wijze ondersteuning op de verschillende voor grafzorg relevante taakgebieden (zie hoofdstuk I) te bieden aan de besturen van RI. Mede afhankelijk van het aantal RI, dat daadwerkelijk een beroep gaat doen op ondersteuning door de BBRI, en afhankelijk van de specialistische aard van de ondersteuningsvragen kan het wenselijk zijn dat de BBRI (onder de koepel van de KNR?) een paar (parttime) functionarissen / consulenten (met secretariael-administratieve ondersteuning) aantrekt, die gepokt en gemazeld zijn in beleid en beheer van begraafplaatsen en die voor de RI kunnen fungeren als aanspreekpunt en adviseur. Mogelijk kunnen dergelijke functionarissen ook een rol hebben bij de uitvoering van het toezicht voor de besturen RI, met aansturing door het Bestuur BBRI: periodiek langsgaan bij graven / begraafplaatsen om te kijken hoe deze er bij liggen en of contracten zorgvuldig worden nagekomen. In deze opzet is extra financiering nodig. Ook hier is nog niet in beeld, hoe de voortgang kan zijn als ook de KNR eventueel op termijn wordt afgebouwd.

Hoe dan ook is van belang, dat de RI zelf alle belangrijke gegevens m.b.t. de graven / begraafplaatsen voor hun leden in kaart brengen en vastleggen in een administratie die telkens up tot date wordt gehouden: Namen en adressen van begraafplaatsen waar leden RI begraven zijn; wie draagt daar nu zorg voor beheer, onderhoud en instandhouding; gedurende welke overeengekomen periode; tegen welke overeengekomen tarieven. Welk beleid voert het RI m.b.t. het ruimen van graven, het eventueel opheffen van begraafplaatsen, het herbegraven dan wel cremieren van stoffelijke resten; e.d.

Bestuur BBRI

Schrijver: Cees van Iersel